

Els carrers de la Corona d'Aragó al barri de Santa Maria de Premià de Mar

---

El mestre, historiador, pagès i amic Francesc López conta que als anys 70 del segle XX els veïns del [barri de Santa Maria](#) —també conegut com a [barri Cotet](#)—, construït al llarg de les dues dècades anteriors, van reclamar a l'ajuntament les plaques necessàries per a la identificació dels carrers on vivien i van suggerir que fossin noms geogràfics de l'antiga [Corona d'Aragó](#). Un dia l'ajuntament hi va enviar el senyor Duran amb un carretó ple de plaques. El senyor Duran era un treballador de la brigada que tenia el sobrenom d'*En Mitja Pela*. En arribar al barri, l'home s'aturà a ca la Maria Serradell i descarregà les plaques dient-li que ja se les podien repartir. La dona expressà tot d'una la seva elecció: *"Com que jo he nascut a Girona, el meu carrer serà el carrer de Girona!"*. I així, espontàniament i amb notòria informalitat, s'establí el nomenclàtor del barri.

Aquesta explicació es recull al monòlit de senyalització patrimonial [Els carrers de la Corona d'Aragó](#), instal·lat el 2018 al [carrer d'Aragó](#) de Premià de Mar. Potser és, tanmateix, una explicació insuficient tenint en compte la categoria dels noms escollits pels veïns del barri Cotet. De fet, al nomenclàtor del barri també hi ha els torrents de [la Font Sana](#) i de [Santa Anna](#), el [Camí del Mig](#), que delimita el terme municipal des del segle XIX gràcies al [pas de la creu](#), així com la carretera de Vilassar de Dalt i la [plaça de la República](#) (compartida amb el veïnat de Can Ferrerons). Però el gruix important de l'espai públic l'ocupen aquests carrers vinculats a la històrica confederació catalanoaragonesa, una entitat política medieval que entre els segles XIII i XV senyorejà la [Mediterrània](#) com a gran potència econòmica i militar d'Occident.

Val a dir, arribats en aquest punt, que a Premià de Mar hi ha altres vials públics que remetent a la història medieval catalana, però que no són al barri Cotet. Ens referim a Jaume I, Elisenda de Montcada, Burriac, Bellesguard..., els quals desenvoluparem en articles específics.

Entrant, doncs, al detall del nomenclàtor del barri Cotet que ací ens interessa, hem trobat oportuna una breu aportació de cadascun dels carrers en qüestió. Val a dir que aquests carrers es troben al sector del barri que pertany a Premià de Mar, alguns dels quals tenen continuïtat al sector de Premià de Dalt on, en comptes de *carrers* reben el tracte d'*avingudes*.

El carrer de Barcelona

Com a capital de Catalunya, Barcelona no necessita gaires presentacions. El carrer del barri Cotet fa referència a la ciutat de Barcelona, però també en pot fer al nom històric del [Comtat de Barcelona](#). Des de l'edat mitjana, Barcelona ha estat la capital del comtat, de Catalunya i de la Corona d'Aragó i, per tant, un dels pols econòmics, socials i culturals més importants d'Europa i de la Mediterrània. Encara és vigent a data d'avui el títol honorífic de Comte de Barcelona, que ostenta el rei d'Espanya. El carrer de Barcelona té una llargada de 100 metres i una amplada de 10, i va del carrer de Mallorca fins al Torrent de Santa Anna.

El carrer de Tarragona

Des de l'antiguitat, Tarragona ha estat seu de l'[arquebisbat de Tarragona](#). El poder religiós al territori de l'actual Catalunya s'ubicava a la [Diòcesi de Tàrraco](#) i l'arquebisbe n'era la màxima autoritat eclesiàstica. Tàrraco era la capital de l'antiga [Hispania Citerior](#) romana, per això el [cristianisme](#) inicià allí la seva expansió —hom apunta que fins i tot [Pau de Tars](#) predicà a Tàrraco—. Avui dia a Catalunya hi ha dos arquebisbats, el de Tarragona i el de Barcelona. El pes de la capital i una intenció no explícita de restar poder al primat tarragoní van desembocar el 1964 en una divisió del poder territorial de l'església catalana, fet que va vincular Barcelona directament al [Papa de Roma](#). El carrer de Tarragona té una llargada de 90 metres i una amplada de 10 metres. Va del carrer de Mallorca fins al Torrent de Santa Anna.

El carrer de Girona

El carrer de Girona és un carrer principal al barri de Santa Maria perquè relliga de nord a sud tots els altres carrers, travessers. A l'edat mitjana, l'hereu de la corona catalanoaragonesa ostentava el títol de [Príncep de Girona](#). *Príncep*, *principat* i *principal* tenen la mateixa arrel etimològica, i significa que ocupa *el primer lloc*. Avui aquesta [dignitat](#) honorífica l'ostenta, com tots els borbons hereus des del segle XVIII, [Elionor de Borbó i Ortiz](#), hereva del tron d'Espanya. Girona era també capital de [comtat](#); i, encara avui, de [bisbat](#). El carrer de Girona té una llargada de 256 metres i una amplada de 10 metres. S'estén des del Camí del Mig fins al Torrent de la Font Sana.

El carrer de Lleida

El castell de la [Suda de Lleida](#) va ser la seu de la primera Cort Reial, precedent de les [Corts Catalanes](#), convocada el 1214 pel primat reial Pere de Benevent durant el regnat de [Jaume el Conqueridor](#), que aleshores era un nen de sis anys. La convocatòria responia a la voluntat de posar ordre a la situació política del país després de la desfeta catalana a la [batalla de Muret](#), on morí el rei [Pere el Catòlic](#), pare de Jaume I. Les Corts Catalanes han estat un dels pilars fonamentals del règim polític de Catalunya i dels altres regnes de la corona catalanoaragonesa, i un primer precedent de 'parlamentarisme' europeu; anterior fins i tot a la [Carta Magna Libertatum](#)

d'Anglaterra. El carrer de Lleida té una llargada de 80 metres i una amplada de 10 metres, i va del Torrent de la Font Sana fins al Torrent de Santa Anna.

El carrer d'Aragó

El carrer d'Aragó rep el nom de l'antic regne que l'any 1162 s'integrà a la corona catalanoaragonesa a resultes del matrimoni entre [Peronella](#), filla de [Ramir II el Monjo](#), rei d'Aragó, i [Ramon Berenguer IV](#), comte de Barcelona. En virtut dels [capítols matrimonials](#) pactats, els comtes de Barcelona esdevingueren reis d'Aragó i les terres del regne augmentaren el patrimoni fundacional de la unitat política federal i indissoluble de l'anomenada Corona d'Aragó. El [regne d'Aragó](#), creat l'any 1035, va conservar els seus furs fins el [Decret de Nova Planta de 1707](#). El carrer d'Aragó té una llargada de 108 metres i una amplada d'uns 10 metres. S'estén des del carrer de Mallorca fins al Torrent de Santa Anna.

El carrer de Mallorca

Jaume I va sotmetre els [sarraïns](#) de la [taifa de Mayurqa](#) el 31 de desembre de 1228, diada que els mallorquins contemporanis celebren cada any. Les [illes Orientals d'al-Àndalus](#) eren sota domini de l'[Islam](#) des principis del segle X. A la mort del rei En Jaume, el [Regne de Mallorca](#), constituït per les [illes Balears](#) i els comtats del Rosselló i la Cerdanya, passà a mans de [Jaume II de Mallorca](#), segon fill mascle del Conqueridor i vassall de [Pere el Gran](#), germà primogènit i, per tant, comte de Barcelona i rei d'Aragó. Les relacions i vicissituds polítiques entre Barcelona i Mallorca van ser conflictives fins que l'any 1343 [Pere el Cerimoniós](#) va sotmetre el Regne de [Mallorques](#) a la jurisdicció reial del [Casal de Barcelona](#). Però el regne de Mallorca no va perdre els seus privilegis i constitucions fins al segle XVIII, amb la [Guerra de Successió Espanyola](#). El carrer de Mallorca té una amplada de 10 metres i una llargada de 116 metres entre la carretera de Vilassar de Dalt i el Torrent de la Font Sana.

El carrer de València

La ciutat de València va ser oficialment conquerida per les tropes catalanoaragoneses de [Jaume I](#) el dia [9 d'octubre de 1238](#), quan hi entrà el monarca després de la capitulació dels sarraïns i la rendició de [Zayyan ibn Mardànix](#), darrer [emir](#) de [Balànsiya](#). La noblesa aragonesa considerava les noves terres una prolongació de l'Aragó. Però, Jaume I, que tenia una visió de la política territorial no gaire pròpia de l'època, va crear, contra llur voluntat, un nou regne de València que amb el temps s'aniria estenent territorialment cap al sud. El [Regne de València](#), amb lleis pròpies, va pertànyer a la [Corona d'Aragó](#) des del segle XIII fins el 1707. Avui dia el [Rei d'Espanya](#) encara conserva el títol de [rei de València](#). El carrer de València té una llargada de 100 metres i una amplada de 10 metres. Va de la carretera de Vilassar de Dalt fins al Torrent de Santa Anna.

El carrer del Rosselló

El [Tractat dels Pirineus](#) de 1659, signat després de la [Guerra dels Segadors](#), consagrà la divisió de Catalunya en dos territoris: el Principat, al sud dels Pirineus i sota sobirania dels [Habsburg](#), d'una banda i, de l'altra, els comtats del Rosselló i la Cerdanya, sotmesos a la corona dels [Borbons](#). El Rosselló —que, des de la [Marca Hispànica](#), havia estat comtat fundacional de Catalunya i que pertanyia al regne de Mallorca des del segle XIII— era un territori que els [Anjou](#) havien cobejat sempre. Al segle XVII Perpinyà era la segona ciutat catalana en volum de població. Avui és la capital de la [Catalunya del Nord](#). El carrer del Rosselló té una llargada de 190 metres i una amplada de 10 metres. Va de la carretera de Vilassar de Dalt fins al Torrent de Santa Anna. Per acord de ple del maig de 2019, el tram de carrer entre la carretera i el torrent de la Font Sana va canviar de nom a proposta de la [Comissió del Nomenclàtor](#), i el carrer del Rosselló, que era un carrer curt, ara té un centenar de metres més.

Les places de Calasparra i Cehegín

Com a colofó volem destacar un fet coincident en relació al nomenclàtor del barri i les seves proximitats. En la cruïlla de la carretera de Vilassar de Dalt amb el torrent de la Font Sana es troben les places de Calasparra i Cehegín, que remeten a dues poblacions de la [regió de Múrcia](#). Igual que València i Mallorca, l'[emirat de Múrsiya](#) també va ser un territori conquerit per Jaume I als musulmans. No obstant, no van integrar-se al Regne de València ni a la Corona d'Aragó perquè el monarca va conquerir la ciutat [en nom del rei de Castella](#). La zona es repoblà principalment amb catalans i, coses de la vida i de la història, segles després Múrcia veuria emigrar molts veïns seus cap a Catalunya: eren els anys 50 i 60 del segle XX que un nombre important de murcians escollí Premià de Mar com a lloc per viure. Avui [un mosaic i un monòlit](#) ens recorden que les poblacions de [Cehegín](#), [Calasparra](#) i [Premià de Mar](#) estan agermanades.

